ധൎമ്മരശ്മി

ഗ്രന്ഥകർത്താ

ആനന്ദക്കുട്ടൻ എം. ഏ.

★

Approved for School Libraries—Vide D. P. I's order No. L Dis 18286/56/ A 13 dated 24-10-1956

വിദ്യോദയപ്രസിദ്ധീകരണം

സ്റ്റാൻഡാർഡ് VI   പുസ്തകം 5

ധർമ്മരശ്മി

ആനന്ദക്കുട്ടൻ എം. ഏ.

ലക്ചറർ, യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജ്,

തിരുവനന്തപുരം.

★

വിദ്യോദയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

തിരുവനന്തപുരം.

വില അണ 6] [1956

Printed at the Modern Press, Trivandrum.

DHARMA RASMI

[BIOGRAPHY]

ANANDAKKUTTAN M. A.

First Impression June 1956
Second Impression November 1956

PUBLISHERS
VIDYODAYA PUBLICATIONS
CARMEL ROAD, VAZHUTHACAUD,
TRIVANDRUM

Price As. 6

വിദ്യോദയ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

സ്റ്റാൻഡാർഡ് VI

(1) വേലുത്തമ്പി ദളവാ .... [വീരചരിതം]
(2) മുടിയനായ പുത്രൻ .... [ഗദ്യനാടകം]
(3) ചിത .... [സംഭാഷണഗാനം]
(4) വിമാനത്തിന്റെ കഥ .... [ശാസ്ത്രം]
(5) ധർമ്മരശ്മി .... [ജീവചരിത്രം]

സ്റ്റാൻഡാർഡ് VII

(1) ശ്രീനാരായണഗുരു .... [ജീവചരിത്രം]
(2) റേഡിയോ .... [ശാസ്ത്രം]
(3) സഹപാഠികൾ .... [ഗാനനാടകം]
(4) അവർ ഇന്നും ജീവിക്കുന്നു .... [ജീവചരിത്രസമാഹാരം]
(5) നമ്മുടെ ആഘോഷങ്ങൾ .... [സാമൂഹ്യചരിത്രം]

സ്റ്റാൻഡാർഡ് VIII

(1) ആകാശജേതാക്കൾ .... [സഞ്ചാരപരീക്ഷണങ്ങൾ]
(2) സിനിമാ .... [ശാസ്ത്രം]
(3) ജ്ഞാനപ്പാന .... [ഹിതോപദേശം]
(4) തിലോത്തമ (ഒന്നാംഭാഗം)
[ഭാരതീയാഖ്യായികാസംഗ്രഹം]
(5) തിലോത്തമ (രണ്ടാംഭാഗം)
[ഭാരതീയാഖ്യായികാസംഗ്രഹം]

സ്റ്റാൻഡാർഡ് IX

(1) ബാപ്പുജി — — — [ജീവചരിത്രം]
(2) ശരീരമാദ്യം — — — [ശരീരശാസ്ത്രം]
(3) ബിന്ദുഹാരം .... — — [ശ്ലോകസമാഹാരം]
(4) ഇൻഡ്യ മുന്നോട്ട് (ഒന്നാംഭാഗം) — [രാജ്യചരിത്രം]
(5) ഇൻഡ്യ മുന്നോട്ട് (രണ്ടാംഭാഗം) — [രാജ്യചരിത്രം]

സ്റ്റാൻഡാർഡ് X

(1) ചെങ്കോലും മരവുരിയും — — [നാടകം]
(2) സമ്പൂർണ്ണജീവിതം — .... [ജീവചരിത്രം]
(3) മലർപ്പൂണം — — [കവിതാസമാഹാരം]
(4) ഇരുളും വെളിച്ചവും (ഒന്നാംഭാഗം)
[പാശ്ചാത്യാഖ്യായികാസംഗ്രഹം]
(5) ഇരുളും വെളിച്ചവും (രണ്ടാംഭാഗം)
[പാശ്ചാത്യാഖ്യായികാസംഗ്രഹം]

സ്റ്റാൻഡാർഡ് XI

(1) മൗലികാവകാശങ്ങൾ — — [രാഷ്ട്രീയകാര്യം]
(2) സീതാപരിത്യാഗം — [കവിതാസംഗ്രഹം]
(3) കൈരളിയുടെ കഥ (ഒന്നാംഭാഗം)
(4) കൈരളിയുടെ കഥ (രണ്ടാംഭാഗം) [സാഹിത്യചരിത്രം]
(5) കൈരളിയുടെ കഥ (മൂന്നാംഭാഗം)

ഈ ഗ്രന്ഥപരമ്പരയെപ്പററി

അപ്പർ പ്രൈമറിസ്കൂളിലേയും സെക്കൻഡറി സ്കൂളിലേയും വിദ്യാത്ഥികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു് ഞങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥപരമ്പര തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ ക്ലാസ്സിലേയും മാതൃഭാഷാധ്യയനത്തിനു് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽ കുട്ടികൾ പരിചയിക്കുന്ന പദങ്ങളേയും പ്രയോഗങ്ങളേയും ശൈലികളേയും അവരുടെ മനസ്സിൽ കൂടുതൽ ദൃഢമായി പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിനും ബഹുമുഖമായ വിജ്ഞാനം അവർക്കു് നൽകുന്നതിനും ഉപകരിക്കത്തക്കവിധം ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ പ്രതിപാദ്യങ്ങളും പ്രതിപാദനരീതിയും ക്രമപ്പെടുത്തി സംവിധാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഓരോ ക്ലാസ്സിലും പഠിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ മാനസികവും ഭാഷാവിജ്ഞാനപരവുമായ നിലവാരത്തിനൊപ്പിച്ചാണു് അതാതു ക്ലാസ്സിലേക്കു് പുസ്തകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മുൻക്ലാസ്സുകളിലെ പുസ്തകങ്ങളിലുള്ള പദങ്ങളും രചനാശൈലികളും വേണ്ടിടത്തോളം അടുത്ത ക്ലാസ്സുകളിലെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ആവർത്തിക്കുക, ഓരോ ക്ലാസ്സിലുമുള്ള വിദ്യാത്ഥികൾക്കു് പുതിയ വാക്കുകളും നൂതന ശൈലികളും മനസ്സിലാക്കാൻ അവസരം നൽകുക, മലയാള സാഹിത്യത്തിലെ സുപ്രധാനവും മനോഹരവുമായ കവിതകളോടും അവയുടെ കർത്താക്കന്മാരോടും സമ്പർക്കം പുലർത്താൻ കുട്ടികളെ സഹായിക്കുക, ഗാനനാടകം, ഗദ്യനാടകം, ഒററശ്ലോകം, ഭാഷാഗാനം, ജീവചരിത്രം, ദേശചരിത്രം, നോവൽ, സഞ്ചാരകഥ, ശാസ്ത്രം, സാമാന്യവിജ്ഞാനം തുടങ്ങിയ വിവിധവിഷയങ്ങളിൽ ബാലികാബാലന്മാർക്കു് കൗതുകം ഉളവാക്കുക, എന്നിവയാണു് ഈ ഗ്രന്ഥപരമ്പരയുടെ മുഖ്യലക്ഷ്യങ്ങൾ. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഞങ്ങൾ എത്രമാത്രം വിജയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു് ഇന്നാട്ടിലെ അധ്യാപകസുഹൃത്തുക്കളും വിദ്യാഭ്യാസവിചക്ഷണന്മാരുമാണു്.

പ്രസാധകർ {
അംശി പി. ശ്രീധരൻനായർ
എൻ. കൃഷ്ണപിള്ള
വി. ആനന്ദക്കുട്ടൻനായർ

ധർമ്മരശ്മി

✻

ശ്രീബുദ്ധൻ ക്രിസ്തുവിന് അറുന്നൂററിരുപത്തിനാലു കൊല്ലം മുമ്പ് കപിലവാസ്തുവിൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മഹാപരിനിർവ്വാണം ഉണ്ടായതു് ക്രിസ്തുവിന് അഞ്ഞൂററിനാല്പത്തിനാലുകൊല്ലം മുമ്പാണു്. ബുദ്ധൻ ജനിച്ചതും, അദ്ദേഹത്തിന് ജ്ഞാനോദയം ഉണ്ടായതും, സമാധിയടഞ്ഞതും വൈശാഖപൗർണ്ണമി ദിനത്തിലാണു്. അതുകൊണ്ടു് വൈശാഖപൗർണ്ണമി ബുദ്ധമതക്കാർ ഒരു പുണ്യദിനമായി കരുതിവരുന്നു.

I

'വന്നു സമയം, പുറപ്പെടുന്നുണ്ടു ഞാൻ'

ലോകത്തിൽ മനുഷ്യർ ജനിക്കുകയും വളരുകയും മരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ജനനംമുതൽ മരണംവരെ സുഖത്തിലും ദുഃഖത്തിലും മുഴുകി പ്രാരബ്ധങ്ങളിൽ നീന്തിത്തുടിച്ചു്, മോഹങ്ങളുടെ പിന്നാലെ അലഞ്ഞുനടന്നു് ജീവിതം അവസാനിപ്പിക്കുന്നവരാണു് അധികംപേരും. ജീവിതത്തിന്റെ അർത്ഥവും [1]വ്യാപ്തിയും എത്രകണ്ടുണ്ടെന്നു് ആരായുവാനോ, സ്വാർത്ഥംവിട്ടു് ജീവരാശികളെ സ്നേഹിക്കുവാനോ അവർ മിനക്കെടാറില്ല. കുററിക്കാട്ടിൽ കയറിയ ആട്ടിൻപററംപോലെ അവർ അലക്ഷ്യമായി ഇരതേടി നടന്നു് കാലം കഴിക്കുന്നു. എന്നാൽ അപൂർവ്വമായി ഇങ്ങനെയല്ലാത്തവരും ലോകത്തു് അവതരിക്കാറുണ്ടു്. [2]മനനംകൊണ്ടു് അവർ [3]മഹത്സത്യങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചു് ലോകത്തിനു സംഭാവന ചെയ്യുന്നു. [4]ക്ലേശസങ്കുലമായ ജീവിതത്തിൽ നിന്നു്

---

* വന്നു സമയം.........ഞാൻ = കുമാരനാശാൻ എഴുതിയ ശ്രീബുദ്ധചരിതത്തിൽനിന്നു്

1. വ്യാപ്തി = വിസ്തൃതി
2. മനനം = ചിന്ത
3. മഹത്സത്യങ്ങൾ = മഹത്തായ സത്യങ്ങൾ
4. ക്ലേശസങ്കുലം = ദുഃഖം കലർന്നതു്

മനുഷ്യരാശിക്കു രക്ഷനേടുവാൻ ഉപകരിക്കുന്ന [1]തത്വരത്നങ്ങൾ അവരിൽ നിന്നാണു് ഉദയം ചെയ്യുന്നതു്. അന്ധവിശ്വാസങ്ങളേയും അനാചാരങ്ങളേയും [2]ഉന്മൂലനം ചെയ്തു് ലോകത്തിൽ അറിവിന്റെ വെളിച്ചം പരത്തുന്നതു് ആ മഹാന്മാരാണു്. ചിന്തിക്കാൻ മടിയുള്ള [3]പ്രാപഞ്ചികന്മാർക്കു വേണ്ടി അവർ ചിന്തിക്കുന്നു. ആ ചിന്താഫലങ്ങൾ അവർക്കു് ശാശ്വതമായ യശസ്സു നേടിക്കൊടുക്കുന്നു.

ശ്രീബുദ്ധൻ മേൽപറഞ്ഞതരത്തിലുള്ള ഒരു അതിമാനുഷനാണു്. രണ്ടായിരത്തഞ്ഞൂറുവർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ഇന്നും നാം സ്മരിക്കുന്നതിനുള്ള [4]നിദാനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദേശങ്ങളാണു്. ചെങ്കോലണിഞ്ഞ കയ്യിൽ ഭിക്ഷാപാത്രവുമേന്തി [5]സർവ്വജീവിസാഹോദര്യത്തിന്റെ സന്ദേശവുമായി അദ്ദേഹം ദേശാടനംചെയ്തു. ആ മഹാത്യാഗിയുടെ ജീവിതകഥയിലേക്കു നമുക്കൊന്നു കണ്ണോടിക്കാം.

---

1. തത്വരത്നങ്ങൾ = തത്വമാകുന്ന രത്നങ്ങൾ
2. ഉന്മൂലനം ചെയ്തു = വേരോടെ നശിപ്പിക്കുക
3. പ്രാപഞ്ചികന്മാർ = ലോകജീവിതത്തിൽ മുഴുകിയവർ
4. നിദാനം = കാരണം
5. സർവ്വജീവിസാഹോദര്യം = എല്ലാ ജീവികളേയും കൂടപ്പിറപ്പിനെപ്പോലെ കരുതുക.

ഭാരതത്തിൻെറ [1]ഉത്തരസീമയായ ഹിമവൽപൎവ്വതത്തിൻെറ തെക്കേ താഴ്വരയിൽ കപിലവസ്തു എന്നൊരു രാജ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ശാക്യവംശത്തിൽപെട്ട ശുദ്ധോദനൻ എന്ന രാജാവു് ആ രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻ ഭാൎയ്യയുടെ പേരു് മായാദേവി എന്നായിരുന്നു. ശുദ്ധോദനനു് മായാദേവിയിൽ സിദ്ധാൎത്ഥൻ എന്നൊരു പുത്രനുണ്ടായി. സിദ്ധാൎത്ഥൻെറ ജനനം ലുംബിനീവനത്തിൽവച്ചാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. പൂൎണ്ണഗർഭിണിയായിരുന്ന മായാദേവി പ്രസവകാലം പിതൃഗൃഹത്തിൽ കഴിക്കണമെന്നു കരുതി അങ്ങോട്ടേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു എന്നും, മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യേ ലുംബിനീവനത്തിൽവച്ചു് സിദ്ധാൎത്ഥനെ പ്രസവിച്ചു എന്നുമാണു് കഥ. സിദ്ധാൎത്ഥൻെറ ജനനശേഷം മാതാവു് അധികകാലം ജീവിച്ചിരുന്നില്ല. സിദ്ധാൎത്ഥകുമാരൻ ക്രമേണ അക്ഷരവിദ്യയും, ആയുധവിദ്യയും വശമാക്കി. സമപ്രായക്കാരായ ബാലന്മാർ ഇവ രണ്ടിലും കുമാരനോടു [2]കിടപിടിച്ചില്ല. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു പ്രത്യേകതയുണ്ടായിരുന്നു. നായാട്ടിനു പോയാൽ രാജകുമാരൻ മൃഗങ്ങളെ എയ്തുവീഴ്ത്താൻ ഒരുമ്പെടാറില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു അവയോടു് അനുകമ്പയാണു് തോന്നിയതു്. പന്തയംവച്ചു് കുതിരയെ ഓടിക്കുമ്പോൾ കുതിരയ്ക്കു് ക്ഷീണം ബാധിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ സിദ്ധാൎത്ഥൻ

---

1. ഉത്തരസീമ — വടക്കെ അതിൎത്തി
2. കിടപിടിക്കുക — തുല്യമാകുക

പന്തയം ഉപേക്ഷിക്കും. കുതിരയ്ക്കു വിശ്രമം കൊടുക്കും. ഇങ്ങനെ ഓരോ പ്രവൃത്തിയിലും രാജകുമാരൻെറ [1] ഭൂതദയ പ്രത്യക്ഷമായിരുന്നു.

ഒരിക്കൽ സിദ്ധാൎത്ഥൻ കൊട്ടാരത്തിനോടു ചേൎന്ന ഉദ്യാനത്തിൽ ഉലാത്തുമ്പോൾ ഒരു അരയന്നം അദ്ദേഹത്തിൻെറ സമീപത്തു വന്നു വീണു. അതിൻെറ ഉടലിൽ അമ്പു തറച്ചിരുന്നു. ആ പക്ഷി വേദനകൊണ്ടു പിടയുകയായിരുന്നു. സിദ്ധാൎത്ഥൻ പെട്ടെന്നു് പക്ഷിയെ കൈയിലെടുത്തു്, അതിൻെറ ഉടലിൽനിന്നു് അമ്പു് ഊരിയെടുത്തു് ആശ്വസിപ്പിച്ചു. അമ്പുതറച്ചാലുള്ള വേദന അറിയാൻവേണ്ടി കുമാരൻ അമ്പു് തൻെറ ദേഹത്തു് കുത്തിനോക്കി. അപ്പോഴാണു് പക്ഷി അനുഭവിച്ച വേദന അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായതു്. സിദ്ധാർത്ഥൻ കണ്ണീരോടെ ആ പക്ഷിയെ മാറിൽ ചേൎത്തു പിടിച്ചു തലോടി.

പക്ഷിയെ എയ്തു വീഴ്ത്തിയതു് ദേവദത്തൻ എന്ന രാജകുമാരനായിരുന്നു. അമ്പേററു താഴെ വീണ പക്ഷിയെ എടുത്തുകൊണ്ടുവരാൻ ദേവദത്തൻ ദൂതനെ അയച്ചു. സിദ്ധാൎത്ഥൻ പക്ഷിയെ വിട്ടുകൊടുക്കുവാൻ വിസമ്മതിച്ചപ്പോൾ ദേവദത്തൻ തന്നെ വന്നു. പക്ഷിയെ കൊല്ലാൻ

---

1. ഭൂതദയ—പ്രാണികളിൽ അനുകമ്പ

യുടങ്ങിയവനല്ല, വളർത്താൻ ശ്രമിച്ചവനാണ് പക്ഷി യുടെ [1]ഉടമ എന്ന് സിദ്ധാർത്ഥൻ വാദിച്ചു. രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ തർക്കവും കലശലുമായി. ഒടുവിൽ ദേവദത്തൻ പക്ഷിയെ കൂടാതെ പോകേണ്ടിവന്നു.

ഐശ്വര്യസമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു രാജവംശത്തിലെ അനന്തരാവകാശിയാണ് സിദ്ധാർത്ഥൻ. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന് കൊട്ടാരത്തിലെ ആഡംബര ജീവിതം ആകർഷകമായി തോന്നിയില്ല. കുമാരൻെറ ഈ [2]ചിത്ത വൃത്തി ശുദ്ധോദനനെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ശുദ്ധോദ നൻ പല പ്രകാരത്തിലും പുത്രനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം രാജകുമാരനെ നാടുകാണാനയച്ചു. [3]സന്തുഷ്ടികരങ്ങളായ കാഴ്ചകൾ മാത്രമേ കുമാരനെ കാണിക്കാൻ പാടുള്ളൂ എന്ന് നിഷ്ക ർഷിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ ആ എഴുന്നള്ള ത്തിൽ ഉഴവുകാരൻെറ നുകത്തിൻെറ കീഴിൽ വലിഞ്ഞി ഴയുന്ന കാളകളും മററും കുമാരൻെറ കണ്ണിൽപ്പെട്ടു. എന്നു മാത്രമല്ല അദ്ദേഹം എഴുന്നള്ളത്ത് ഇടയ്ക്കുവെച്ചു മതിയാക്കി തിരിച്ചു പോരികയും ചെയ്തു.

---

1. ഉടമ = ഉടമസ്ഥാവകാശം
2. ചിത്തവൃത്തി = മനസ്സിൻെറ സ്ഥിതി
3. സന്തുഷ്ടികരങ്ങൾ = സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവ

ശുദ്ധോദനൻ വീണ്ടും കുമാരനെ സന്തോഷിപ്പിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ [1]ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങി. പലരോടും അക്കാര്യം ആലോചിച്ചു. കുമാരനെ വിവാഹം ചെയ്യിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു് എല്ലാവരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ യശോധര എന്ന സുന്ദരിയായ രാജകുമാരി സിദ്ധാർത്ഥൻെറ ധർമ്മപത്നിയായി. ശുദ്ധോദനൻ നവദമ്പതികളെ വിശ്രമവനം എന്നു പേരായ മനോഹര[2]സൗധത്തിൽ പാർപ്പിച്ചു. ആ സൗധവും അതിൻെറ പരിസരവുംകൂടി ഭൂമിയിലെ ദേവലോകം തന്നെയായിരുന്നു. സിദ്ധാർത്ഥൻ വിശ്രമവനത്തിൽ കുറേനാൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അവിടുത്തെ സുഖസമൃദ്ധി കൊണ്ടും കുമാരനു് [3]സ്വാസ്ഥ്യം ഉണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സ് എന്തിനോ വേണ്ടി ഉഴന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

അച്ഛൻെറ അനുമതിയോടുകൂടി സിദ്ധാർത്ഥൻ വീണ്ടും നാടുകാണാനിറങ്ങി. രാജകുമാരൻ എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ ദാരുണമായ കാഴ്ചകൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദൃഷ്ടിയിൽ പെടാതിരിക്കാൻ രാജാവു് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ എഴുന്നള്ളത്തുവഴിയിൽ വൃദ്ധനായ ഒരു യാചകൻ എങ്ങനെയോ വന്നുകൂടി. ദുഃഖമെന്തെ

---

1. ആരായുക = അന്വേഷിക്കുക
2. സൗധം = മാളിക
3. സ്വാസ്ഥ്യം = സ്വസ്ഥത

ന്നറിയാതിരുന്ന സിദ്ധാർത്ഥൻ വൃദ്ധനെ കണ്ടപ്പോൾ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവരോട് അയാളെപ്പററി കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ ചോദിച്ചു. ജീവിതത്തിൻെറ നശ്വരതയും ദുരിതങ്ങളും സിദ്ധാർത്ഥനു ബോദ്ധ്യമായി. സുഖവും ആരോഗ്യവും ശാശ്വതമല്ലാത്ത ലോകത്തിൽ സുഖത്തിനും, ആയുസ്സിനും വേണ്ടിയുള്ള മരണപ്പാച്ചിൽ [1]നിരർത്ഥകമാണെന്ന് രാജകുമാരൻ മനസ്സിൽ കരുതി. അത്തവണത്തെ എഴുന്നള്ളത്തിൽ ദുരിതമയങ്ങളായ പല ദൃശ്യങ്ങൾ കുമാരൻ കണ്ടു. അവയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചിന്തയെ [2]ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ജീവിതത്തിൻെറ അർത്ഥമെന്തു്? മനുഷ്യൻെറ ധർമ്മമെന്തു്? ശാശ്വതമായ സുഖം എങ്ങനെ ലഭിക്കും? ഇങ്ങനെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സിൽ പൊന്തിവന്നു. വിശ്രമവനത്തിൽ പിന്നീടുള്ള വാസം സിദ്ധാർത്ഥന് അസുഖകരമായി തോന്നി. സംസാരദുഃഖം അനുഭവിക്കുന്ന മനുഷ്യരെ എങ്ങനെ അതിൽനിന്നു കരേററാം എന്ന വിചാരം സിദ്ധാത്ഥൻെറ ഹൃദയത്തെ അസ്വാസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു.

ഗർഭിണിയായ യശോധരയേയും, തൻെറ സർവ്വ സുഖങ്ങളേയും ത്യജിക്കുവാൻ സിദ്ധാർത്ഥൻ തീരുമാനിച്ചു. ലോകത്തിൽ തനിക്കുള്ള ബന്ധങ്ങളും പദ

---

1 നിരർത്ഥകം = അർത്ഥമില്ലാത്തതു്

2 ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുക = ഉണർത്തുക. (കൂടുതൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുക)

വിയും ഉപേക്ഷിക്കുക എന്ന ധീരമായ നിശ്ചയമായിരുന്നു അതു്. ഉറങ്ങിക്കിടന്ന ഭാര്യയെ [1]മൂന്നുരു വലംവച്ചു് സിദ്ധാർത്ഥൻ വിശ്രമവനത്തോടു് മൗനമായി യാത്ര പറഞ്ഞ ആ രാത്രി ഒരു പുതിയ പ്രകാശത്തിന്റെ പ്രാരംഭമായിരുന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ

(1) സിദ്ധാർത്ഥന്റെ ജീവകാരുണ്യത്തെക്കുറിച്ചു് രണ്ടു് ഉദാഹരണങ്ങൾ എഴുതുക.

(2) സിദ്ധാർത്ഥൻ വിശ്രമവനത്തിൽ താമസിക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടാതിരുന്നതിന്റെ കാരണമെന്തു്?

---

1. മൂന്നുരു = മൂന്നുപ്രാവശ്യം

II

'ധർമ്മരശ്മി ചൊരിയുംനാളിൽ'*

സിദ്ധാർത്ഥൻ ശാശ്വതമായ സത്യത്തെ തേടി ബഹുദൂരം സഞ്ചരിച്ചു. കഠിനതപസ്സു് അനുഷ്ഠിക്കുന്ന മുനിമാരെ കണ്ടു. ദേഹമാണു് സകല ദുഃഖത്തിനും കാരണമെന്നു് അവർ വിശ്വസിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ശരീരത്തെ [1]പീഡിപ്പിച്ചു് മോക്ഷം നേടാൻ അവർ [2]യത്നിച്ചു. ഒററക്കാലിൽനിന്നു് [3]അഹോരാത്രം തപിക്കുന്നവർ, ആണിയുടെ മുനകളിൽ നിന്നും, ഇരുന്നും, കിടന്നും ജപിക്കുന്നവർ, ആഹാരം ത്യജിച്ചു് ശരീരം ക്ഷീണിപ്പിക്കുന്നവർ എന്നിങ്ങനെ പലരേയും സിദ്ധാർത്ഥൻ സന്ദർശിച്ചു. മഹത്തായ മനുഷ്യജന്മത്തെ ഇങ്ങനെ പാഴാക്കുന്നതെന്തിനെന്നു് അദ്ദേഹം അവരോടു ചോദിച്ചു. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു മോക്ഷം കിട്ടുമെന്നായിരുന്നു അവരുടെ മറുപടി. സിദ്ധാർത്ഥനു് അതു ബോധ്യമായില്ല. അദ്ദേഹം വീണ്ടും സഞ്ചരിച്ചു. പല യോഗികളേയും സന്ദർശിച്ചു.

---

*ധർമ്മരശ്മി ചൊരിയുംനാളിൽ = കുമാരനാശാന്റെ "കരുണ"യിൽനിന്നു്

1. പീഡിപ്പിക്കുക = ഉപദ്രവിക്കുക.
2. യത്നിച്ചു = പ്രയത്നിച്ചു.
3. അഹോരാത്രം = പകലും രാവും

അവക്കാക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ [1]ജിജ്ഞാസ ശമിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. തന്നത്താൻ ചിന്തിച്ച് ഒരു പോംവഴി കണ്ടു പിടിക്കുവാൻ സിദ്ധാത്ഥൻ ശ്രമിച്ചു. [2]വനാന്തരത്തിലെ ഗുഹയിൽ [3]ഏകാകിയായിരുന്ന് അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചു. ഒരു ദിവസമല്ല, പല ദിവസം ഒരേ ഒരു കാര്യത്തെപ്പററി ചിന്തിച്ചു. വല്ലപ്പോഴും വല്ലതും ആഹാരം കഴിക്കാൻ പുറത്തിറങ്ങി സഞ്ചരിക്കുന്നതൊഴികെ ബാക്കി സമയം മുഴുവൻ സിദ്ധാത്ഥൻ ധ്യാനത്തിൽ കഴിച്ചു. ഒരു ഫലവും കിട്ടിയില്ല. എങ്കിലും അദ്ദേഹം നിരാശനായില്ല. തോററു പിന്മാറിയതുമില്ല.

സിദ്ധാത്ഥൻ ഇപ്രകാരം ജീവിതം നയിക്കുന്ന കാലത്ത് ഒരു സംഭവമുണ്ടായി. ഏതാനും ഇടയന്മാർ ഒരു പററം ആടുകളെ തെളിച്ചുകൊണ്ടുപോവുകയായിരുന്നു. അവയിൽ ഒരു ആട്ടിൻകുട്ടിക്ക് കാലിൽ എന്തോ പരുക്ക് പററിയിരുന്നതിനാൽ മററുള്ള ആടുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഓടിയെത്തുന്നതിനു സാധിച്ചില്ല. അതിന്റെ തള്ളയാട്ട് കുട്ടിയെ പിന്തിരിഞ്ഞുനോക്കിയും, ഇടയൻെറ അടി ഭയന്ന് മുന്നോട്ടു നടന്നും [4]കഷണിച്ചു. സിദ്ധാത്ഥൻ

---

1. ജിജ്ഞാസ = അറിയാനുള്ള ആഗ്രഹം.
2. വനാന്തരം = കാടകം, കാട്ടിൻെറ അകം.
3. ഏകാകിയായി = തനിച്ച്.
4. കഷണിച്ചു = ബുദ്ധിമുട്ടി.

ഇതുകണ്ടു് ഓടിച്ചെന്നു് ആട്ടിൻകുട്ടിയെ എടുത്തു് ഓമനിച്ചു. അദ്ദേഹം ഇടയന്മാരോടു ചോദിച്ചു:—

"നിങ്ങൾ ഈ ആടുകളെ എങ്ങോട്ടാണു കൊണ്ടുപോകുന്നതു്?"

"ബിംബിസാരരാജാവു് ഒരു യാഗം നടത്തുന്നുണ്ടു്. ഈ ആടുകളെ യാഗത്തിൽ ബലിക്കായി കൊണ്ടുപോവുകയാണു്" എന്നു് ഒരു ഇടയൻ പറഞ്ഞു.

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ സിദ്ധാൎത്ഥനു വ്യസനം തോന്നി. അദ്ദേഹം ആട്ടിൻകുട്ടിയെ കൈകളിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ടു് ഇടയന്മാരുടെ കൂടെ നടന്നു് ബിംബിസാരൻെറ യാഗശാലയിൽ എത്തി. അവിടെ അനേകം ബ്രാഹ്മണർ ഇരുന്നു് മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. യാഗശാലയുടെ ഒരു ഭാഗത്തു് അസംഖ്യം ജന്തുക്കളുടെ കഴുത്തറുത്തു വീഴ്ത്തിയ രക്തം കട്ടകെട്ടിക്കിടന്നിരുന്നു. സിദ്ധാൎത്ഥൻ യാഗശാലയിലേക്കു കയറിച്ചെന്നപ്പോൾ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ പശുവിൻെറ കഴുത്തറുക്കുവാൻ കത്തി ഉയൎത്തി നിൽക്കുകയായിരുന്നു. സിദ്ധാൎത്ഥൻ ആ ഉദ്യമത്തെ വിലക്കി. ബിംബിസാരനു് സുകൃതം കിട്ടുവാൻ വേണ്ടിയാണത്രേ ഈ ജന്തുക്കളെ ഹിംസിക്കുന്നതു്!

"നിങ്ങൾക്കു് ഒരു ജന്തുവിനു ജന്മം കൊടുക്കാൻ കഴിയുമോ?" എന്നു് സിദ്ധാൎത്ഥൻ ചോദിച്ചു. "ഇല്ല" എന്നു് അവിടെ കൂടിയിരുന്നവർ പറഞ്ഞു.

"എങ്കിൽ, നൽകാൻ കഴിയാത്തതു് നശിപ്പിക്കു ന്നതു് പാപമല്ലേ?" എന്നു സിദ്ധാൎത്ഥൻ ചോദിച്ചു.

ആരും മിണ്ടിയില്ല. ബിംബിസാരനു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ തെററു് മനസ്സിലായി. അന്നുമുതൽ അദ്ദേഹം രാജ്യത്തു് ജന്തുഹിംസ [1]നിരോധിച്ചു. അങ്ങനെ ആടുകളുടെ ജീവനും രക്ഷപ്പെട്ടു.

ആറുവൎഷത്തോളം സിദ്ധാൎത്ഥൻ ജീവിതത്തിൻെറ അൎത്ഥത്തേയും ശാശ്വതമായ സുഖത്തേയും പററി ചിന്തിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി.

ഗയാ എന്ന പ്രദേശത്തു് ഉരുവേലവനം എന്നു പേരായ ഒരു കാട്ടുപ്രദേശമുണ്ടു്. അവിടെ സിദ്ധാൎത്ഥൻ ഒരു വടവൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു് ബോധോദയം ഉണ്ടായി. അന്നുമുതൽ ആ വൃക്ഷത്തിനു ബോധിവൃക്ഷം എന്നു പേരും സിദ്ധിച്ചു. സിദ്ധാൎത്ഥനെ എല്ലാവരും ബുദ്ധൻ എന്നു വിളിച്ചു. ബോധം ലഭിച്ചവൻ എന്നാണു് ആ വാക്കിന്റെ അൎത്ഥം.

ജീവിതത്തേക്കുറിച്ചു് ബുദ്ധനു ലഭിച്ച ജ്ഞാനം അദ്ദേഹം മററുള്ളവരെ അറിയിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഇപ്രകാരം തനിക്കു ലഭിച്ച അറിവു് ജനങ്ങളെ ധരിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചതു് ജനങ്ങളുടെ ഭാഷയായ "പ്രാകൃതം" ആണു്. അതു് പിന്നീടു് "പാലി" എന്ന പേരോടുകൂടിയ ഒരു ഭാഷയായിത്തീൎന്നു.

---

1. നിരോധിക്കുക = തടയുക

ഒരു രാജകുടുംബത്തിൽ [1]രാജനന്ദനനായി ജനിച്ച ബുദ്ധൻ തെരുവുനീളെ നടന്ന് ഭിക്ഷവാങ്ങിയും ആവശ്യന്ത ജനങ്ങളെ കഷ്ടപ്പാടിൽനിന്നു കരേററിയും, ശാശ്വതമായ സുഖം നേടുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചും നാൾ കഴിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉപദേശം പലക്കും [2]പത്ഥ്യമായി. അവർ ഒത്തൊരുമിച്ച് ഒരു പുതിയ കക്ഷി ഉണ്ടായി. അങ്ങനെ ലോകത്തിൻെറ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ പിന്നീട് വ്യാപിച്ച ബുദ്ധമതം ഉണ്ടായി.

ബുദ്ധൻ നാല്പത്തിനാലു വർഷത്തോളം ബുദ്ധമതം പ്രചരിപ്പിച്ച് നാടുനീളെ സഞ്ചരിച്ചു. ബുദ്ധമതത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന ആളുകൾ പെരുകിയപ്പോൾ പല സ്ഥലത്തും ബുദ്ധസന്യാസിമാക്ക് പാക്കുവാനുള്ള ബുദ്ധവിഹാരങ്ങളുണ്ടായി. ക്രമേണ ബുദ്ധമതം ഇന്ത്യയിലെ എന്നല്ല തെക്കുകിഴക്കൻ ഏഷ്യയിലെ എണ്ണപ്പെട്ട ഒരു മതമായിത്തീന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ

1. ബിംബിസാരൻ മൃഗബലി അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള കാരണം വിവരിക്കുക.
2. സിദ്ധാർത്ഥൻ ബുദ്ധനായതെങ്ങനെ?

---

1. രാജനന്ദനൻ = രാജാവിൻെറ പുത്രൻ
2. പത്ഥ്യമായി = ഇഷ്ടമായി.

III

'ത്യാഗമെന്നതേ നേട്ടം'*

ബുദ്ധൻെറ ഉപദേശങ്ങൾ എന്തായിരുന്നു? ജീവിതം [1]ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠമാണെന്ന് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞുവല്ലോ. ആ ദുഃഖത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെടുവാൻ എന്താണ് മാർഗ്ഗം? അതിനു പല ആചാര്യന്മാരും പല പോംവഴികൾ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനെക്കാൾ സൂക്ഷ്മമായി ബുദ്ധൻ എന്താണ് പറഞ്ഞത്?

ലോകത്തിൽ ദുഃഖമുണ്ട്. അതു് എല്ലാവർക്കും അനുഭവമാണ്. ദുഃഖത്തിനു കാരണമുണ്ടെന്നും തീർച്ച. ദുഃഖത്തിൽനിന്നു രക്ഷനേടാം. അതിനൊരു വഴിയുണ്ട്. വിശുദ്ധമായ ജീവിതംകൊണ്ട് ദുഃഖം ഒഴിവാക്കാം. ദുഃഖത്തിനു കാരണം [2]തൃഷ്ണയാണ്. തൃഷ്ണ ഇല്ലാതാകുമ്പോൾ സുഖവും ദുഃഖവും ഇല്ലാത്ത നിർവ്വാണം പ്രാപിക്കാം. ഇപ്രകാരമായിരുന്നു ബുദ്ധൻെറ ഉപദേശം. എന്നാൽ തന്നത്താൻ ആലോചിച്ചുനോക്കി ശരിയാണെങ്കിൽ മാത്രം ഈ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ചാൽ മതിയെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

---

* ത്യാഗമെന്നതേ നേട്ടം = വള്ളത്തോളിൻെറ "എൻെറ ഗുരുനാഥൻ" എന്ന കവിതയിൽനിന്ന്.

1. ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠം = ദുഃഖം നിറഞ്ഞത്

2. തൃഷ്ണ = ആഗ്രഹം.

"സ്നേഹത്തിൽനിന്നുദിക്കുന്നു–ലോകം
സ്നേഹത്താൽ [1]വൃദ്ധിതേടുന്നു"

എന്നു് അദ്ദേഹം ഉൽബോധിപ്പിച്ചു. ലോകത്തിലുള്ള സകല ജീവജാലങ്ങളേയും സ്നേഹിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം പഠിപ്പിച്ചു. പ്രശസ്തമായ കുലത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടു മേന്മയൊന്നുമില്ലെന്നും, സൽപ്രവൃത്തിയാണു് ഒരു മനുഷ്യനെ ശ്രേഷ്ഠനാക്കുന്നതു് എന്നും ബുദ്ധൻ പ്രസ്താവിച്ചു. മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള ഈഷ്യയല്ലാതെ ജാതിക്കു യാതൊരു അടിസ്ഥാനവുമില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ സ്നേഹത്തിൻെറയും സാഹോദര്യത്തിൻെറയും [2]പ്രവാചകനായിരുന്നു ബുദ്ധൻ.

സാഹോദര്യം എന്നാൽ എന്താണു്? അതു് എങ്ങനെ സാദ്ധ്യമാകും? വിശാഖ എന്ന പേരായ ഒരു സ്ത്രീക്കു സാഹോദര്യം എന്താണെന്നു് ബുദ്ധൻ മനസ്സിലാക്കിക്കൊടുത്ത ഒരു കഥ പറയാം.

വിശാഖയ്ക്കു് ഒരു ഓമനപ്പുത്രനുണ്ടായിരുന്നു. ആ കുട്ടിയെ ഒരിക്കൽ പാമ്പു കടിച്ചു. വിഷബാധയേററു് കുട്ടി മരിക്കുകയുംചെയ്തു. വിശാഖ ആ കുട്ടിയേയുംകൊണ്ടു്

---

1. **വൃദ്ധി=വളർച്ച (കുമാരനാശാൻെറ ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകി കൃതിയിൽനിന്നു്)**
2. **പ്രവാചകൻ=ദീർഘദർശി (കാര്യങ്ങൾ മുൻകൂട്ടികാണാൻ കഴിവുള്ളവൻ)**

പല വൈദ്യന്മാരേയും സമീപിച്ചു. അവരെല്ലാം കുട്ടി മരിച്ചുപോയി എന്നും, ഇനി ഔഷധങ്ങൾകൊണ്ടു ഫലമില്ലെന്നും പറഞ്ഞു. ആ മാതാവ്, ബുദ്ധന്റെ സന്നിധിയിൽചെന്ന് കുട്ടിയെ ജീവിപ്പിച്ചു കൊടുക്കണമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. അവളുടെ സങ്കടസ്ഥിതികണ്ടു് ബുദ്ധന്റെ മനസ്സ് [1]ആർദ്രമായി. കുട്ടി ഇനി ഉണരാത്തമട്ടിൽ അവളുടെ തോളിൽ കിടക്കുന്നു. അല്പം ആലോചിച്ചതിനുശേഷം ബുദ്ധൻ അവളോടു പറഞ്ഞു:

"ആഴക്കു കടുകു് കൊണ്ടുവരൂ. ആരെങ്കിലും മരിച്ചിട്ടുള്ള വീട്ടിൽനിന്നും കടുകു വാങ്ങരുതു്."

ഇതുകേട്ട് വിശാഖ ആശ്വാസത്തോടെ കടുകു കൊണ്ടുവരാൻ പുറപ്പെട്ടു. ആഴക്കു കടുകു് ആരാണു കൊടുക്കാത്തതു്? ഒരു കുഞ്ഞിന്റെ ജീവൻ രക്ഷിക്കാൻ ഇത്ര നിസ്സാരമായ സഹായം ആരും ചെയ്യും. വിശാഖ വീടുതോറും നടന്നു. എല്ലാ വീട്ടിലും കടുകുണ്ടു്. കൊടുക്കാൻ സമ്മതവുമാണു്. എന്നാൽ അവിടെയൊക്കെ ആളുകൾ മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവൾ ആരും മരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വീടു തേടി നടന്നു. എന്നാൽ [2]മൃത്യു കേറാത്ത പുരയില്ല.

"ഒരു ഗേഹത്തിലൊരു മുത്തശ്ശി മരിച്ചുപോയ്,
ഒരു മന്ദിരത്തിലെ യച്ഛനമ്മമാർ പോയി,

---

1. ആർദ്രമായി = അലിഞ്ഞു.
2. മൃത്യു = മരണം.

ശ്രീ ബുദ്ധചരിതം. അഞ്ചാംകാണ്ഡം.

പിന്നൊരു വീട്ടിലൊരു ചെറിയ പുത്രൻ പോയി,
കന്യകയൊന്നുപോയീ, കഷ്ടം വേറൊരു വീട്ടിൽ"
"ഒരു [1]ഗേഹിനി, പിന്നെ [2]ബ്ഭഗിനി! കടുകുണ്ടു്
വരിക, തരാമെന്നു ചെന്നുടനന്ധാന്ധ്യത്തെ
ഉഴുതുവിതച്ചുയാൾ വിളയുംമുമ്പുണ്ടായ
മഴക്കാലത്തുതന്നെ പോയതു [3]കേണുചൊന്നാൾ."

ഇതായിരുന്നു വിശാഖയുടെ അനുഭവം. അവൾ ബുദ്ധസന്നിധിയിൽ ചെന്നു് വിവരം ധരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം പുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ടു് അവളോടു് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:—

"സഹോദരീ, മരണംകൊണ്ടുള്ള ദുഃഖം എല്ലാവരും അനുഭവിക്കുന്നു എന്നു് നിനക്കിപ്പോൾ ബോധ്യമായല്ലോ. നിന്റെ പുത്രൻ മരിച്ചതിൽ നീ ദുഃഖിക്കുന്നു. മരിച്ചവരെല്ലാം നിന്റെ ബന്ധുക്കളാണെന്നു വിചാരിക്കുക; അപ്പോൾ നിനക്കു കരയാനല്ലാതെ സമയമുണ്ടോ? ലോകത്തിലുള്ളവരെല്ലാം നിന്റെ ബന്ധുക്കളാണെന്നു വിചാരിച്ചാൽ നിനക്കു സുഖിക്കാനും ദുഃഖിക്കാനും കഴിയാത്ത ഒരു അവസ്ഥയുണ്ടാകും. നീ അതിനായി ശ്രമിക്കുക."

---

1. ഗേഹിനി = ഗൃഹനായിക
2. ബ്ഭഗിനി = സഹോദരി
3. കേണു = കരഞ്ഞു

ബുദ്ധൻെറ ഉപദേശം മൂലം വിശാഖ ജീവിത്തിൻെറ അർത്ഥമെന്താണെന്നു് ഗ്രഹിച്ചു. അവരം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

ബുദ്ധൻ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തു് ഹിന്ദുമതത്തിൽ ജാതിയും ജാതിയിൽത്തന്നെ ഉപജാതികളും നിലവിലിരുന്നു. തൻെറ 'അനുയായികരം ജാതിഭേദം വച്ചു പുലത്തരുതെന്നു് ബുദ്ധൻ നിഷ്കർഷിച്ചു. ജന്മമല്ല കർമ്മമാണു് മനുഷ്യനെ ശ്രേഷ്ഠനാക്കുന്നതു് എന്നായിരുന്നു ബുദ്ധൻെറ ഉപദേശം. മനുഷ്യർ വിശുദ്ധമായ ജീവിതം നയിക്കേണ്ടതിനു് അഞ്ചു് കാര്യങ്ങരം ചെയ്യരുതെന്നു് അദ്ദേഹം വിധിച്ചു. അവയ്ക്കു പൊതുവെ പഞ്ചശീലങ്ങരം എന്നു പറയുന്നു. പഞ്ചശീലങ്ങരം താഴെ പറയുന്നവയാണു്:—

1. കൊല്ലരുതു്.
2. മോഷ്ടിക്കരുതു്.
3. വ്യഭിചാരം നടത്തരുതു്.
4. കള്ളംപറയരുതു്.
5. ലഹരിസാധനങ്ങരം ഉപയോഗിക്കരുതു്.

ധർമ്മവും ജീവകാരുണ്യവും ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടു് ബുദ്ധൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആയുശ്ശേഷം നയിച്ചു. [illegible]ല്ല

അനുയായികരം = പിൻതുടരുന്നവർ

ത്താറുവർഷം അങ്ങനെ നാട്ടനീളെ അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചു. ഒരു വൈശാഖപൗണ്ണമിദിവസം ബുദ്ധൻ [1]അന്തരിച്ചു.

ചോദ്യങ്ങൾ

1. ബുദ്ധൻ ആദ്യമായി ലോകത്തിനു് കാണിച്ചുകൊടുത്ത സന്മാർഗ്ഗപാഠങ്ങൾ എന്തെല്ലാം?
2. വിശാഖയുടെ പുത്രദുഃഖത്തിൽനിന്നു രക്ഷിച്ച കഥ ചുരുക്കി എഴുതുക.
3. ബുദ്ധൻ ഉപദേശിച്ച പഞ്ചശീലങ്ങൾ എന്തെല്ലാം?

---

1. അന്തരിച്ചു—മരണമടഞ്ഞു.

IV

ബുദ്ധം ശരണം ഗച്ഛാമി*

ബുദ്ധൻെറ [1]മഹാപരിനിർവ്വാഹണത്തിനു ശേഷം ഏകദേശം ഇരുനൂറു കൊല്ലത്തോളം ബുദ്ധമതത്തിനു മററു മതവിഭാഗങ്ങളെക്കാൾ പ്രാധാന്യമില്ലായിരുന്നു. മൗര്യ രാജാക്കന്മാരുടെ ഭരണകാലത്തു് ബുദ്ധമതത്തിനു കൂടുതൽ പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചു. അക്കാലത്തു് ബുദ്ധമതം ഇന്ത്യയ്ക്കുപുറമേയുള്ള രാജ്യങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചു. ബുദ്ധസന്ന്യാസിമാർ വിദേശങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു് മതപ്രചരണം നടത്തിയതാണു് ഇതിനു കാരണം.

മൗര്യവംശചക്രവത്തിയായ അശോകൻെറ കാലം ബുദ്ധമതത്തിൻെറ [2]സുവണ്ണദശയായിരുന്നു എന്നുപറയാം. അശോകൻ ഒരിക്കൽ കലിംഗം എന്നു പേരായ രാജ്യം ആക്രമിച്ചു കീഴടക്കി. എങ്കിലും കലിംഗം പിടിച്ചടക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ അനേകം പേർ കൊല്ലപ്പെട്ടു. അസംഖ്യം ആളുകൾക്കു് ജീവനാശം വരുത്തുന്ന യുദ്ധത്തെത്തന്നെ അശോകൻ വെറുത്തു. മേലാൽ യുദ്ധം ചെയ്യുകയില്ലെന്നു ശപഥം ചെയ്തു. ജന്തുഹിംസ പാപമാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. അന്നുമുതൽ അശോകൻ ബുദ്ധമതം സ്വീകരിച്ചു. അദ്ദേഹം അനേകം

---

* ബുദ്ധം ശരണം ഗച്ഛാമി = ഞാൻ ബുദ്ധനെ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു.

1. മഹാപരിനിർവ്വാണം = മരണം.

2. സുവർണ്ണദശ = നല്ലകാലം.

പ്രവാചകന്മാരെ ദൂരദേശങ്ങളിൽ അയച്ചു് ബുദ്ധമത തത്വങ്ങൾ ലോകത്തെ അറിയിച്ചു. ഗ്രീസ്, സിറിയ, ഈജിപ്റ്റ്, സിലോൺ മുതലായ രാജ്യങ്ങളിലേക്കു് അദ്ദേഹം ബുദ്ധസന്യാസിമാരെ നിയോഗിച്ചു. ഇതു കൂടാതെ ബുദ്ധന്റെ ഉപദേശങ്ങൾ ശിലകളിൽ എഴുതി നാടിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ബുദ്ധമതം ക്രമേണ പല രാജ്യങ്ങളിലും പ്രചരിച്ച പ്പോൾ അതിൽ പല വിഭാഗങ്ങളുണ്ടായി. കാലക്രമ ത്തിൽ അവ രണ്ടു പ്രധാന വിഭാഗങ്ങളായിത്തീർന്നു. ബുദ്ധനെ ഗുരുവായിമാത്രം കരുതുന്ന കൂട്ടരാണു് ഇതിൽ ഒരു വിഭാഗം. അവരെ ഹീനയാന മതക്കാർ എന്നു പറ യുന്നു. സിലോണിലും ദക്ഷിണേന്ത്യയിലും ഹീനയാനമ തമാണു് പ്രചരിച്ചിരുന്നതു്. ബുദ്ധൻ ഈശ്വരാവതാ രമാണെന്നു വിശ്വസിച്ചിരുന്നവരുമുണ്ടു്. അവർ മഹാ യാന മതക്കാർ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ചൈന, ജപ്പാൻ, ടിബററു്, മംഗോളിയാ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ മഹായാന മതമാണു് ജനങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചിരുന്നതു്.

മൗര്യവംശം നശിച്ചപ്പോൾ സുംഗവംശം ഇന്ത്യ യിൽ പ്രബലമായി. സുംഗവംശ രാജാക്കന്മാർ ബുദ്ധ മതത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചില്ല. എങ്കിലും ജനങ്ങൾ ബുദ്ധമതം പ്രചരിപ്പിക്കുവാനും നിലനിർത്തുവാനും ഉത്സാ ഹിച്ചിരുന്നു. സുംഗവംശത്തിനുശേഷം ഗുപ്തവംശം ഇന്ത്യ ഭരിച്ചു. അക്കാലത്തു് ബുദ്ധമതത്തിനു് വീണ്ടും പ്രോത്സാഹനം ലഭിച്ചു. എന്നാൽ ഹർഷവർദ്ധനന്റെ

മരണംകഴിഞ്ഞു് ബുദ്ധമതം ഒന്നിനൊന്നു് അസ്തമിച്ചു തുടങ്ങി. വീണ്ടും ഹിന്ദുമതം ഉയർത്തെഴുന്നേററു. ബുദ്ധമത തത്വങ്ങൾ ഹിന്ദുമതത്തിലും ഉണ്ടെന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തുവാൻ ഹിന്ദുമതാചാര്യന്മാർ ശ്രമിച്ചിരിക്കണം. ബുദ്ധമതത്തെ മനഃപൂർവം അമർത്തിക്കളഞ്ഞതാണെന്നും പറയുന്നുണ്ടു്. ഇതിൻെറ വാസ്തവം എന്തായിരുന്നാലും ഇന്നു് ഇന്ത്യയിൽ ബുദ്ധമതക്കാർ വളരെ കുറവാണെന്നു സമ്മതിച്ചേതീരൂ. എങ്കിലും ഇന്നു ഭാരതത്തെ ഭരിക്കുന്ന നേതാക്കന്മാർ ബുദ്ധന്റെ [1]തത്വോപദേശങ്ങളെ ലോകർക്കു കാട്ടിക്കൊടുക്കുകയും ലോകസമാധാനത്തിനു് ബുദ്ധൻെറ ഉപദേശങ്ങളാണു് ഉത്തമമായ മാർഗ്ഗമെന്നു് പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യനും മനുഷ്യനും തമ്മിൽ സ്നേഹത്തോടെ പെരുമാറിയെങ്കിൽ മാത്രമേ സുഖവും സമാധാനവും ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ എന്നു് ബുദ്ധൻ രണ്ടായിരത്തഞ്ഞൂറു കൊല്ലംമുമ്പു് പ്രവചിച്ചു. അതു് എക്കാലവും ശരിയായിരിക്കുകയും ചെയ്യും.

ചോദ്യങ്ങൾ

1. അശോകൻ ബുദ്ധമതം സ്വീകരിക്കാനുണ്ടായ കാരണമെന്തു്?
2. അശോകൻ ബുദ്ധമതം പ്രചരിപ്പിച്ചതെങ്ങനെ?
3. ബുദ്ധമതത്തിലെ പിരിവുകൾ ഏതെല്ലാം, അവയുടെ വ്യത്യാസമെന്തു്?

---

1 തത്വോപദേശങ്ങൾ = ജ്ഞാനോപദേശങ്ങൾ

V

കരുമാടിക്കുട്ടന്മാർ

സിലോണിലും ദക്ഷിണേന്ത്യയിലും ബുദ്ധമതത്തിൻെറ ഒരു വിഭാഗമായ ഹീനയാനം പ്രചാരത്തിലിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. നമ്മുടെ കേരളത്തിലും ബുദ്ധമതാനുയായികൾ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ഏകദേശം ആയിരത്തെണ്ണൂറുവർഷം കേരളത്തിൽ ബുദ്ധമതം നിലനിന്നിരുന്നു എന്നു് ചില ചരിത്രകാരന്മാർ പറയുന്നു. ക്രിസ്തുവിൻെറ ജീവിതകാലത്തിനു ഇരുന്തൂററി നാല്പതു വർഷം മുമ്പു് അശോകൻ ഒരു ബുദ്ധസന്ന്യാസിയെ കേരളത്തിൽ അയച്ചു. ആ സന്ന്യാസി കേരളത്തിൽവന്നു് അനേകംപേരെ ബുദ്ധമതത്തിൽ ചേർക്കുകയും അഞ്ഞൂറു [1]ബുദ്ധവിഹാരങ്ങൾ ഇവിടെ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ!

കേരളത്തിൽ ബുദ്ധമതം പ്രചരിച്ചിരുന്നു എന്നു വിചാരിക്കാൻ മതിയായ തെളിവുകൾ ഉണ്ടു്. ഒരു കാലത്തു് കേരളം ഭരിച്ചിരുന്ന ചില പെരുമാക്കന്മാർ ബുദ്ധമതവിശ്വാസികളായിരുന്നു. കേരളചക്രവർത്തിയായി ചേരൻ ചെങ്കുട്ടവൻ എന്നൊരാളുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനുജനായ ഇളംകോ അടികൾ തമിഴ് ഭാഷയിൽ 'ചിലപ്പതികാരം' എന്നൊരു കാവ്യം എഴുതി

---

1. ബുദ്ധവിഹാരങ്ങൾ = ബുദ്ധസന്ന്യാസിമാർ പാർക്കുന്ന മഠങ്ങൾ.

യിട്ടുണ്ട്. ചിലപ്പതികാരം തമിഴിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു കാവ്യമാണ്. ചിലമ്പിനെ സംബന്ധിച്ചത് എന്നാണ് ആ വാക്കിൻെറ അത്ഥം. നിങ്ങളിൽ പലരും കേട്ടിരിക്കാനിടയുള്ള കോവലൻചരിത്രം ചിലപ്പതികാരത്തിലെ കഥതന്നെയാണ്. ചിലപ്പതികാരം ബുദ്ധമതത്തെ വാഴ്ത്തുന്ന ഒരു കാവ്യമാകുന്നു. ബുദ്ധമതവിശ്വാസിയായിരുന്ന ഇളംകോ അടികഠം ഈ ഗ്രന്ഥം രചിച്ചതുതന്നെ ആ മതത്തിലെ തത്വങ്ങഠം പ്രചരിപ്പിക്കാനായിരുന്നെന്നു തോന്നുന്നു.

കേരളത്തിൻെറ പല ഭാഗങ്ങളിലും ബുദ്ധവിഗ്രഹങ്ങഠം ഇപ്പോഴും കാണ്മാനുണ്ട്. മാവേലിക്കര, കുന്നത്തൂർ, കരുനാഗപ്പള്ളി, അമ്പലപ്പുഴ എന്നീ താലൂക്കുകളിൽ കാണുന്ന ബുദ്ധപ്രതിമകഠം നിങ്ങഠം സൂക്ഷിച്ചു പരിശോധിക്കുക. ആ നീണ്ട കാതും നീണ്ട മൂക്കും പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. അമ്പലപ്പുഴയിലെ ബുദ്ധപ്രതിമയെ നാം കരുമാടിക്കുട്ടൻ എന്നാണ് വിളിക്കുന്നത്. കരുമാടിക്കുട്ടനെപ്പററി പല ഐതിഹ്യങ്ങളും പറഞ്ഞുവരാറുണ്ട്. എന്നാൽ കരുമാടിക്കുട്ടൻ ബുദ്ധപ്രതിമയാണെന്ന് സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയാൽ ബോദ്ധ്യമാകും. മാവേലിക്കര ക്ഷേത്രത്തിനു വെളിയിൽ ഒരു ബുദ്ധവിഗ്രഹമുണ്ട്.. അത് സാമാന്യം വലിപ്പമുള്ളതാണ്. കരുനാഗപ്പള്ളി ക്ഷേത്രത്തിനു പുറത്തും ഒരു ബുദ്ധപ്രതിമ കാണാം.

ദക്ഷിണേന്ത്യയിൽ ഹിന്ദുമതം വീണ്ടും ശക്തി പ്രാപിച്ചതു് ശങ്കരാചാര്യരുടെ കാലത്താണെന്നു് പറഞ്ഞുവരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രേരണകൊണ്ടു് ഹിന്ദുമതം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ബൗദ്ധമതം ക്ഷയിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ!

ഹിന്ദുദൈവമായ ശാസ്താവു് ബുദ്ധൻതന്നെയാണെന്നു് ചിലക്കു് അഭിപ്രായമുണ്ടു്. കേരളത്തിന്റെ കിഴക്കുള്ള മലവാരങ്ങളിൽ ശാസ്താക്ഷേത്രങ്ങൾ അനവധിയുണ്ടു്. അവയെല്ലാം ഒരുകാലത്തു് ബുദ്ധവിഹാരങ്ങളായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതു് ശരിയല്ലെന്നു് ചിലർ വാദിക്കുന്നു.

അതു് എങ്ങനെയുമിരിക്കട്ടെ. കേരളത്തിൽ ഒരുകാലത്തു് ബുദ്ധമതം വളരെ പ്രചാരത്തിലിരുന്നു എന്നു തീർച്ചയാണു്. പിന്നീടു് അതിന്റെ പ്രാബല്യം എങ്ങനെയോ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്തു.

ചോദ്യങ്ങൾ

1. കേരളത്തിൽ ബുദ്ധമതം പ്രചാരത്തിലിരുന്നതിനുള്ള തെളിവുകൾ എന്തെല്ലാം?

VI

ലോകാഃ സമസ്താഃ സുഖിനോ ഭവന്തു*

ബുദ്ധന്റെ ജീവിതവും, അദ്ദേഹം ലോകത്തിനു നൽകിയ സന്ദേശവും നാം പ്രത്യേകം പഠിക്കേണ്ടതാണ്. സ്വതന്ത്രമായ ചിന്തകൊണ്ട് മനുഷ്യന് എത്രത്തോളം ഉയരാൻ കഴിയും എന്ന് ബുദ്ധന്റെ ജീവിതം നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. ശുദ്ധോദനരാജാവിന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ച ബുദ്ധൻ അച്ഛന്റെ അനന്തരാവകാശിയായി രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിൽ കപിലവാസ്തുവിലെ അനേകം രാജാക്കന്മാരിൽ ഒരാൾ എന്നതിൽ കവിഞ്ഞ് യാതൊരു പദവിയും അദ്ദേഹത്തിന് ഉണ്ടാവുകയില്ലായിരുന്നു. സുഖസമൃദ്ധമായ ജീവിതം ത്യജിച്ച് ലോകസേവയ്ക്ക് ഇറങ്ങിത്തിരിച്ച മഹാനാണ് ബുദ്ധൻ. സ്വന്തം ചിന്തയുടെ ഫലങ്ങൾ അദ്ദേഹം ലോകത്തിനു സമർപ്പിച്ചു. ആ സന്ദേശങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും ആലോചിച്ചുനോക്കി [1]യുക്തിപൂർവ്വമാണെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടാൽമാത്രം സ്വീകരിച്ചാൽമതി എന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ഇന്ത്യയുടെ പ്രധാനമന്ത്രി ശ്രീ. ജവഹരിലാൽ നെഹ്രു ബുദ്ധന്റെ മഹാപരിനിർവാണത്തിന്റെ രണ്ടാ

---

*ലോകാഃ സമസ്താഃ സുഖിനോ ഭവന്തുഃ = എല്ലാ ലോകരും (ജനങ്ങളും) സുഖികളായി ഭവിക്കട്ടെ.

1 യുക്തി = ചേർച്ച

യിരത്തഞ്ഞൂറാമത്തെ വാർഷികം സംബന്ധിച്ചു പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു [1]സന്ദേശത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

“ഭാരതീയരായ നമ്മെ സംബന്ധിച്ച് ഈ ദിനത്തിന് ഒരു പ്രത്യേക മാഹാത്മ്യമുണ്ടു്. ബുദ്ധൻ നമ്മുടെ നാടിന്റെ സന്താനമാണെന്നുള്ള അഭിമാനവും അത്യന്തമായ അവകാശവും നമുക്കുണ്ടെന്നുള്ളതാണ് അതിനു കാരണം. അദ്ദേഹം ലോകത്തിന്റേതാണെങ്കിലും, നമ്മിലാരെയുംകാൾ ഉന്നതനും ശ്രേഷ്ഠനും ആണെങ്കിലും, നമ്മിലൊരു വ്യക്തിയാണെന്ന് അഭിമാനപൂർവ്വം ന്യായമായും നമുക്ക് അവകാശപ്പെടാം. ഹൈഡ്രജൻ ബോംബിന്റെയും, ആറ്റംബോംബിന്റെയും യുഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാന്തിയുടേയും സഹിഷ്ണുതയുടേയും സന്ദേശം, ദ്വേഷവും ഹിംസയും ഹൈഡ്രജൻബോംബു മനഃസ്ഥിതിയും കൊണ്ടു് ഇരുളടഞ്ഞ ലോകത്തിന്റെ മൂലകളിൽ പോലും കടന്നുചെന്ന് അവയെ പ്രകാശമാനമാക്കുന്നു.”

അഹിംസയാണ് പരമമായ ധർമ്മം. സമസ്തസൃഷ്ടികളെ സ്നേഹിക്കണം. ദീനന്മാരെ സഹായിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി സ്വന്തസുഖങ്ങൾ ത്യജിക്കണം. ആഗ്രഹങ്ങളുടെ പിന്നാലെ ഉഴന്നു നടക്കരുതു്. ഇങ്ങനെയൊക്കെ

---

1 സന്ദേശങ്ങൾ — വർത്തമാനങ്ങൾ

പ്രവർത്തിച്ചാൽ ജീവിതം ധന്യമാകും. അപ്രകാരം ജീവിച്ച ഒരാളാണു് ബുദ്ധൻ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതവും സന്ദേശങ്ങളും നമ്മെ നേർവഴിക്കു നയിക്കുമാറാകട്ടെ!

ചോദ്യങ്ങൾ

1. ബുദ്ധമതം ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നതിനുള്ള കാരണമെന്തു്?
2. ശ്രീ. ജവഹർലാൽ നെഹ്റു ബുദ്ധനെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജന്മദിനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചതെന്തെന്നു വിവരിക്കുക.
3. ബുദ്ധൻെറ മതത്തെപ്പററി നിങ്ങൾക്കു തോന്നുന്ന അഭിപ്രായം ചുരുക്കി എഴുതുക

PRINTED AT THE MODERN PRESS, TRIVANDRUM —1953

അഭിപ്രായങ്ങൾ

"ബാലഹൃദയങ്ങളിൽ സഹജമായ അത്ഭുതവും ജിജ്ഞാസയും വളർത്തി; അവരുടെ വിജ്ഞാനസംസ്കാരങ്ങളെ വികസിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ പര്യാപ്തമായ രീതിയിലും ഭാഷയിലും രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നമ്മുടെ സാഹിത്യത്തിന്റെ അനർഘമായ സമ്പത്താണ്."

മഹാകവി, ജി. ശങ്കരക്കുറുപ്പ്.

* * * * *

"വളർന്നുവരുന്ന പൗരന്മാർ അവശ്യം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട വിവിധ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു ലളിതവും സുഗമവുമായ ശൈലിയിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥപരമ്പര അധ്യാപകന്മാർക്കും അധ്യേതാക്കൾക്കും ഒരുപോലെ അനുഗ്രഹമായിരിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു."

എൻ. ഗോപാലപിള്ള, എം. ഏ.
പ്രിൻസിപ്പൽ, രാജകീയ സംസ്കൃതകോളേജ്,
തിരുവനന്തപുരം.

* * * * *

"ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ രചനയിൽ, ഓരോ ഘട്ടത്തിലുമുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളുടെ മനോവികാസം, താല്പര്യങ്ങൾ, ഭാഷാസ്വാധീനത മുതലായവയെല്ലാം ഔചിത്യപൂർവം പരിഗണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു വലിയ സന്തോഷം തോന്നി. ഭാഷയുടെ ശ്രേണീകരണത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഉചിതജ്ഞത പ്രശംസാർഹം തന്നെ. ബാലസാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥകാരന്മാർ നിങ്ങളെ അനുകരിച്ചെങ്കിൽ !"

എം. രാമകൃഷ്ണൻനായർ എം. ഏ. എൽ. റ്റി.
മലയാളവകുപ്പധ്യക്ഷൻ, ട്രെയിനിംഗ് കോളേജ്,
തിരുവനന്തപുരം.